

**R. P. D. Thomæ Delbene Marvbiensis, Clerici Regvlaris,
Sacrae Theologiae Professoris ... De Immvnitae, Et
Ivrisdictione Ecclesiastica**

Bene, Thomas del

Lugduni, 1674

xvj. An eodem priuilegio gaudeat Tabernaculum sanctissimæ Eucharistiæ?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98676](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98676)

ita vt possit, concedo. Vide quæ dicebantur dubitat. 6.

- 11 Cæterum arbitror, quod Palatia Cardinalium (etiam in Vrbe) de iure, ex capite Episcopus, de consecrat. distinct. 3. & ex capite Episcopus, dist. 41. immunitate gaudeant, & huic iuri cit. Constitutio Gregorij XIII. & cit. Constitutio Sixti V. non præiudicet, si Palatia ipsorum adhæreant Ecclesiis suorum titulorum, & suæ dignitatis (ad eum modum, quo dicebam *sect. preced. de Palatijs Episcoporum*) quia in ordine ad has Ecclesias Cardinales habent iurisdictionem, ac se habent tanquam Episcopi, & ex alio capite Cardinales in fauoribus, & gratis Episcopis comparantur, capite felicitis, ad finalia verba, de panis, vbi
- 12 ciuitati sedis Episcopalis amissio ob Cardinalis offensam indicitur, & vbi Pontifex sibi illos comparat. Vide Barbosam de vniuers. iur. Eccles. tom. 2. cap. 3. n. 71. Cutellium de immunit. Eccles. lib. 1. quest. 37. & Gambacurtam lib. 5. cap. 4. num. 5. & lib. 4. cap. 5. qui sub-
- 14 dunt quod & immunitate gaudeant Palatia Legatorum Pontificis apud Imperatorem, & Reges, si non de iure, saltem de consuetudine, etiam post Gregorianam, rationabiliter introducta, cum personam summi Pontificis repræsentent.

SECTIO XVI.

An eodem priuilegio gaudeat Tabernaculum Sanctissimæ Eucharistiæ?

S V M M A R I V M.

- 1 Tabernaculum Sanctissima Eucharistia gaudet immunitatis priuilegio, si actu illam habeat, & sacerdos illam portans incedat per Plateam.
- 2 Confugiens ad cœtum fidelium comitantem Sanctissimum delatum ad infirmos, seu processionaliter, licet non tangat hastam Baldachini, gaudet immunitate, non de iure, sed de consuetudine.
- 3 Comitantes sanctissimam Eucharistiam sunt tanquam Ecclesia animata.
- 4 Immunitatis extensio ad Comitantes Sanctissimum est valde pia, & probabilis; cum corpus Christi sit longe dignius, quin immo ratio, & fundamentum, cur immunitas locis sacris, ac Religiosis concedatur.
- 5 Priuilegium ad non expressa per consequentiam trahi non debet. Communicans, & intra os habens Eucharistiam non gaudet immunitate.
- 6 Priuilegium extendi potest ultra casum expressum ex voluntate priuilegiantis rationabiliter præsumpta, præsertim Principibus secularibus consentientibus.
- 7 Confugiens ad sacerdotem deferentem Eucharistiam, eumque tangens, vel intra domum infirmi, vbi est Eucharistia, vel comitantibus se immiscens, gaudet immunitate.
- 8 Præsentia Sanctissimi sub speciebus sacramentalibus videtur facere locum sacrum, & Religiosum.
- 9 Vbi est Papa, ibi est Roma, seu Curia Romana.
- 10 In locis refugij per Bullam Gregorianam assignatis, quia sumus in fauorabilibus, licet arguere ex paritate, vel maiori ratione.
- 11 Confugiens ad sacerdotem deferentem oleum sanctum ad infirmos, eumque tangens, non gaudet immunitate.
- 12 Oleum sanctum non solum non est Sacramentum simpliciter, sed tantum materia Sacramenti.
- 13 Sacramentum extrema unctionis consistit tantum in

actuali unctione infirmi cum actuali prolatione forma verborum.

- 14 Confugiens ad sanctorum Imagines, vel reliquias, quæ per plateas processionaliter deferuntur, non gaudet immunitate.
- 15 Sacerdos induens costam & stolam ante crucem ad effundendum Defunctum, non potest capi, saltem de consuetudine à satellitibus.
- 16 Reuerentia eadem, quæ competit Ecclesiæ, quæ Domus Dei est, videtur multò magis competere sacerdoti.
- 17 Amplia multò magis procedere si sacerdos costam & stolam induens deferat oleum sanctum, vel Eucharistiam ad infirmos.
- 18 Sacerdos ita captus interrogatus ab Episcopo de aliquo delicto, non tenetur respondere, sed debet allegare nullitatem capturæ, & potest non legitime captus.

Respondetur, quod eodem priuilegio etiam gaudeat tabernaculum Sanctissimæ Eucharistiæ, si actu illam habeat; quin & sacerdos illam portans (etiam si non sit in cubiculo infirmi, sed per plateam: & etiam si reus ad eum confugiens, neque sacerdotem, neque hastam baldachini tangat) & corona hominum, cum sit veluti Ecclesia quædam animata (quæ sacerdotem, qui illam portat, comitatur) ita vt qui confugit ad vnum istorum, seu inter istos Eucharistiæ Sacramentum comitantes se intermiscet, securus sit tanquam si ad Ecclesiam confugisset) non quidem de iure, cum nusquam etiam id statutum reperitur, sed de consuetudine piæ, & meritò, etiam post Gregorianam, introducta; ex eo, quia si Ecclesia gaudet tali priuilegio ob reuerentiam Sanctissimæ Eucharistiæ in ipsa existentis, multò magis gaudere debet tabernaculum Eucharistiæ, si actu illam habeat, quin & sacerdos, qui illam portat, & corona hominum quæ sacerdotem, qui illam portat, tanquam Ecclesia quædam animata comitatur. Quapropter consuetudo hic spectanda est, & secundum illam casus decidendus, præsertim cum in fauorem immunitatis inclinatur, quia talis extensio valde pia, & rationabilis est, cum corpus Christi sit longe dignius quocumque loco sacro, & religioso, quin tale, cui nulla res præferri debet, capite multi, quest. 5. & ratio, & fundamentum, cur immunitas locis sacris & religiosis concedatur, vt supra dicebam. Quamvis nonnulli cum Glof. in cap. questum 13. quest. 2. (ex eo, quod de hoc nihil in iure expressum reperitur, & priuilegium ad non expressa per consequentiam trahi non debeat) contrarium doceant, & Couar. var. resol. lib. 2. cap. 20. num. 6. dubius maneat. His adde, quod communicans, & intra os habens Eucharistiam, non gaudet immunitate, ex communi sententia Doctorum, teste Farinacio in loco mox infra citando, num. 276. ergo multò minus gaudebit confugiens ad Sacerdotem Eucharistiæ Sacramentum deferentem, vel ad alium illud in vase, vel in alio retinentem.

Contrarium tamen iuxta iam dicta mihi magis placeat, vt scilicet reus in tali casu ab Ecclesia defendatur, si sic fieri sit consuetudo, quam saltem, vt potest immunitati fauorabilem, posse etiam post Gregorianam introduci, supra dicebam. Quapropter ad glossam respondeo cum Abbate in loco infra cit. quod priuilegium extendi possit ultra casum expressum, ex voluntate priuilegiantis rationabiliter præsumpta, præsertim Principibus secularibus consentientibus. Et ad illud, quod dicitur de communicante. Respondetur disparitatem esse, quia tunc Eucharistia non se habet per modum venerationis, sed per modum sacramenti sumpti. Vide Archidiaconum in cit. cap. questum. Abb. in cap. sanè, num. 2. de celebrat. Missar. Marth. de iurisd.

risdict. part. 2. cap. 50. in fin. Clarus §. fin. quest. 98. num. 2. Sà verb. Ecclesia immunitas, num. 1. Marium Italia de immunit. lib. 1. cap. 4. §. 10. num. 8. Peregrinum cap. 4. num. 19. Dianam part. 1. tract. 1. resol. 28. Tuschum verb. Ecclesia, conclus. 10. num. 3. Suarez 1. tom. de relig. lib. 3. cap. 9. num. 10. Covarr. cit. cap. 20. num. 6. Farinacium de carcerib. quest. 28. num. 11. & in append. de immunitat. cap. 17. num. 275. Anastas. Germon. de sacr. immunit. lib. 3. capite 26. numero 51. & Petr. Gregor. Syntag. iuris libro 3. capite 21. numero 14.

7 Aduerte tamen, quod reus in dicto casu immunitate gaudeat simpliciter. Docent, & satis probabiliter Sylu. verb. Immunitas 3. n. 1. Angel. eodem verb. quest. 28. Miranda de ordin. iud. tom. 1. quest. 15. art. 5. concl. 2. Nauarr. capite 25. num. 10. Tanner. in 2.2. disp. 5. quest. 8. dubit. 1. num. 14. Graff. in decis. part. 2. lib. 1. cap. 1. numero 32. Rodriguez in Sum. tom. 1. cap. 155. num. 1. Raphaël de la Torre tom. 2. in 2.2. quest. 99. art. 3. disp. 7. Megalius in 3. part. lib. 4. cap. 2. quest. 11. art. 1. Lezana vers. immunitas Eccles. num. 2. Gambacurta de immunit. lib. 4. cap. 6. num. 4. Ioan. de Heuia in Curia Philipp. part. 3. §. 12. num. 8. Ceuallos in tract. de cognitione per vim violent. part. 2. quest. 42. & alij multi, quos citat Bobadilla in Polit. tom. 1. lib. 2. cap. 14. num. 86. & in gl. lit. S. contra Gloss. in cit. capite questum 13. quest. 2. tum propter reuerentiam tanti Sacramenti, tum quia illud dignius est quocumque templo, Basilica, 8 vel Ecclesia, sicuti supra dicebam; tum quia præsentia Sanctissimi sub Speciebus Sacramentalibus videtur facere locum sacrum, & religiosum: nam si vbi est Papa, ibi est Roma, seu Curia Romana, non est, cur vbi est præsentia Sanctissimi sub speciebus Sacramentalibus, ibi non sit locus sacer, & religiosus, cui immunitatem conuenire patet ex iuribus, & nouissime ex Gregoriana.

9 Accedit, inquiunt ipsi, quod licet in casibus exceptis non liceat argui ex iis ad alios casus ex paritate, vel maioritate rationis, liceat tamen in locis refugij per Bullam Gregorianam assignatis, argui ex iis ad alia loca ex paritate, vel maioritate rationis; ex co, quia in priori casu sumus in odiosis, & vbi exceptio fit per particulam tantum, in posteriori autem sumus in favorabilibus, & vbi designatio locorum refugij fit sine particula, tantum.

10 Aduerte secundò, quod è contra, si reus confugiens ad sacerdotem, qui Oleum sanctum ad infirmos portat, eum tangat, & quantumvis tangat, immunitate non gaudeat, vt ex communi docet Gambacurta lib. 4. cap. 6 & Riccius part. 3. decis. 88. num. 5. & meritò, quia iura loquuntur tantum de Ecclesiis, & cæmeteriis, Doctores autem tantum de Sacerdote, 11 qui Eucharistiam portat. Confirmatur, quia Oleum sanctum non solum non est Sacramentum ita dignum, vt est Sacramentum Eucharistiæ (contiens in se gratiam & auctorem omnis gratiæ,) sed nec etiam est Sacramentum simpliciter, sed tantum materia Sacramenti, & tantum quid Sacramentale; cum Extremæ - Vnctionis Sacramentum consistat tantum in actuali Vnctione infirmi cum actuali prolatione formæ verborum. Vnde multò minus gaudebit reus immunitate, si confugiat ad solum ipsum sacerdotem, 12 quin Episcopum, eum apprehendendo, vel ad Sanctorum imagines, & Reliquias, quæ per plateas processionally circumportantur.

13 Quamvis contrarium, scilicet ex consuetudine, etiam post Gregorianam introducta, vel etiam de

iure, desumpto argumento à paritate, vel maioritate rationis (satis piè doceat Ludouicus Correa in relect. ad caput inter alia, de immunit. Eccles. part. 2. num. 25. Vide etiam Locatellium in Bremario de tonsura, inspect. 5. num. 164. vbi non improbabiler subdit, quod sacerdos cotta & stola indutus (extra Ecclesiam, præcedente cruce ad efferendum defunctum verbi gratia tendens) non possit de licentia Episcopi à satellitibus capi; itaque coram Eminentissimo Vicario Urbis anno 1614. decisum fuisse testatur. Et ratio 15 esse potest, quia eadem reuerentia, quæ debetur Ecclesiæ (quæ domus Dei est) videtur multò magis competere ipsi Sacerdoti (qui viuum templum est, ad Corinth. 1. capite 3. & tradit Victoria de potest. Eccles. quest. 1.) saltem pro ipsomet Sacerdote, dum in habitu Sacerdotali diuina ministrando, & Ecclesiastica officia exequendo Christum Dominum repræsenterat, eiusque vices gerit. Quod multò magis procedit, si 16 sacerdos cotta, & stola indutus deferat Sacramentum Extremæ - Vnctionis, vel Eucharistiæ ad infirmum. Quapropter in his casibus interrogatus sacerdos ab 17 Episcopo de aliquo delicto, propter quod captus fuerat, non tenetur ad mentem illius respondere, sed potest, vt pote illegitimè captus, capturæ nullitatem obicere.

SECTIO XVII.

An eodem priuilegio gaudeant statux Principis? Vbi etiam de eius Palatio.

SVMMARIVM.

- 1 Confugiens ad statuas Principis gaudet Priuilegio immunitatis.
- 2 Immunitas, qua gaudent confugientes ad statuas Principis, non est sacra, sed politica, quia nec est à Pontifice, nec ob reuerentiam diuini cultus.
- 3 Immunitas à statuis Principum hodie sublata est propter abusum, qui sequebantur.
- 4 Palatia supremorum Principum, & Oratorum eorum gaudent immunitate civili.

RESPONDetur, quod eodem priuilegio etiam gaudeant statux Principis, ad quas similiter si quis 1 confugit, securus sit, ac si ad Ecclesiam confugisset. Atque ita expresse statuitur in l. unic. Cod. de his, qui ad statuas confugiunt, & in l. 1. C. de his, qui ad Ecclesias confugiunt, & in l. capi e alium, §. ad statuas, ff. de penis, & docent Hostiensis, Anchar. Ioan. Andreas in cap. Ecclesie, de immunit. Eccles. & Petr. Gregor. loco supra cit. n. 11. & 12. Vide etiam Tuschum verb. Ecclesia, concl. 9. n. 4. Decianum tract. crimin. lib. 6. cap. 2. num. 5. & Farinacium de carcerib. quest. 28. num. 49. & in append. de immunit. c. 17. num. 278. Verum hæc immunitas, quamvis vigeat, sacra non est, sed politica, quia non est introducta à Pontifice, nec in reuerentiam diuini cultus, sed in honorem 2 humani Principis, quapropter si violetur, non incurritur censura. Adde, quod modò consuetudine talis immunitas sublata sit, propter abusum, qui inde exoriebantur, teste Tuscho, Deciano, & Farinacio in locis supra cit. Cæterum, quid dicendum sit de Palatiis Regum, 3 Imperatoris, aliorumque supremorum Principum, item de Palatiis Oratorum eorum, & de domibus Magnatum inferiorum, patet ex dictis supra, & ex iis, quæ dicebantur sect. 15. num. 2.